

Systematické oslabovanie primárnej starostlivosti na Slovensku

Peter Lipták

všeobecný/ praktický/ obvodný lekár

SSVPL SLS

Vysoké Tatry, 11.10.2012

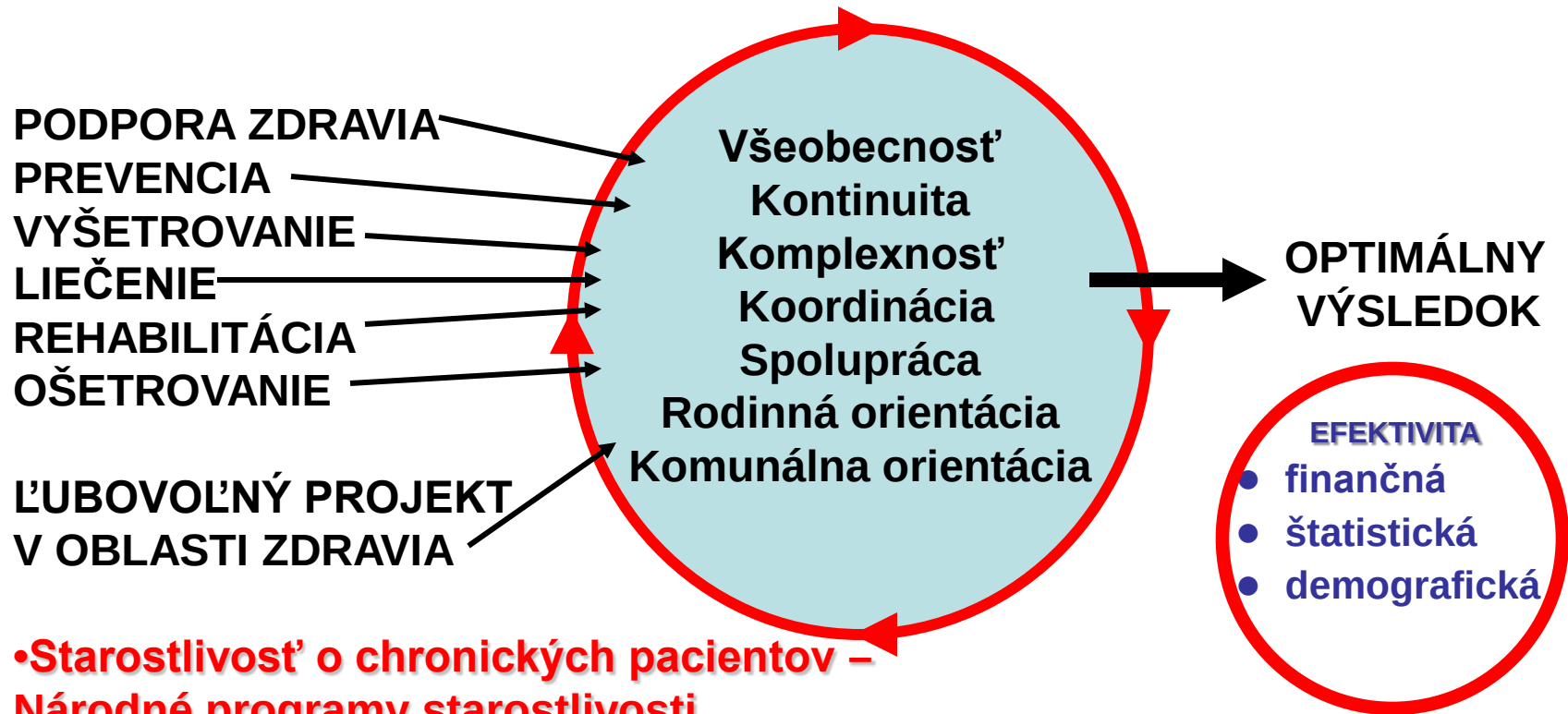
1979-1989

- PZS postavenie a úlohy stanovené zákonom
- Na MZ pracoval odbor riadiaci PZS
- Vzdelávanie – zabezpečené financovanie postgraduálneho vzdelávania, systematická práca s HR...
- Nákladové financovanie PZS
- Preventívne programy v PZS
- Starostlivosť o chronicky chorých –vyhláška
- V komunite pracovali geriatrické sestry...

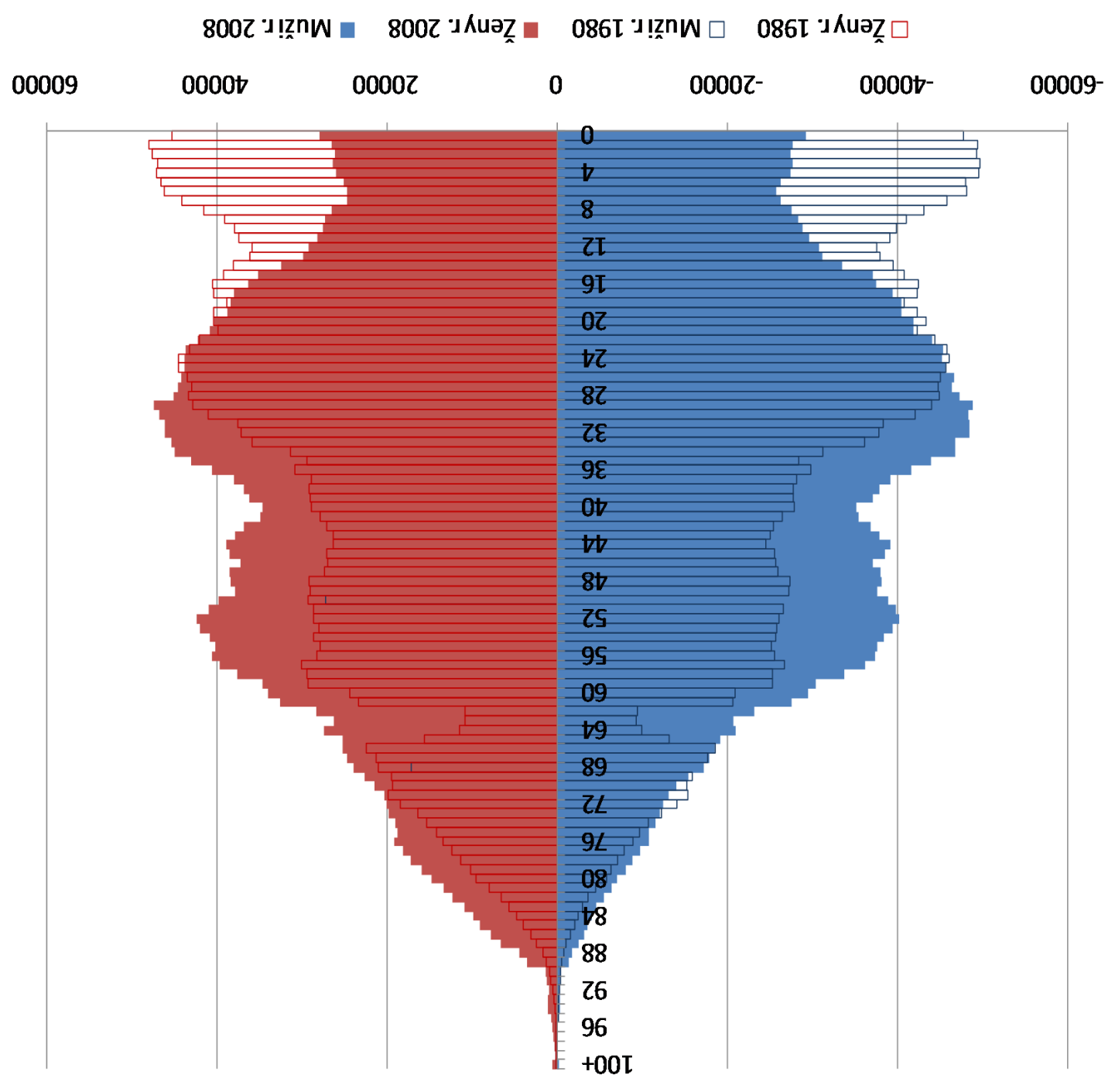
Primárna zdravotná starostlivosť', všeobecné lekárstvo –

- efektívny nástroj zdravotnej starostlivosti

•Starostlivosť o chronických pacientov –
Národné programy starostlivosti
o pacientov s CHRONICKÝMI OCHORENAMI DC,
DIABETOM...

•Preventívne programy –
Národný preventívny program ochorení srdca a ciev, očkovanie...

Siet VLD na Slovensku

Súčasná prax... (I)

- zdravotná starostlivosť orientovaná **na diagnózu**

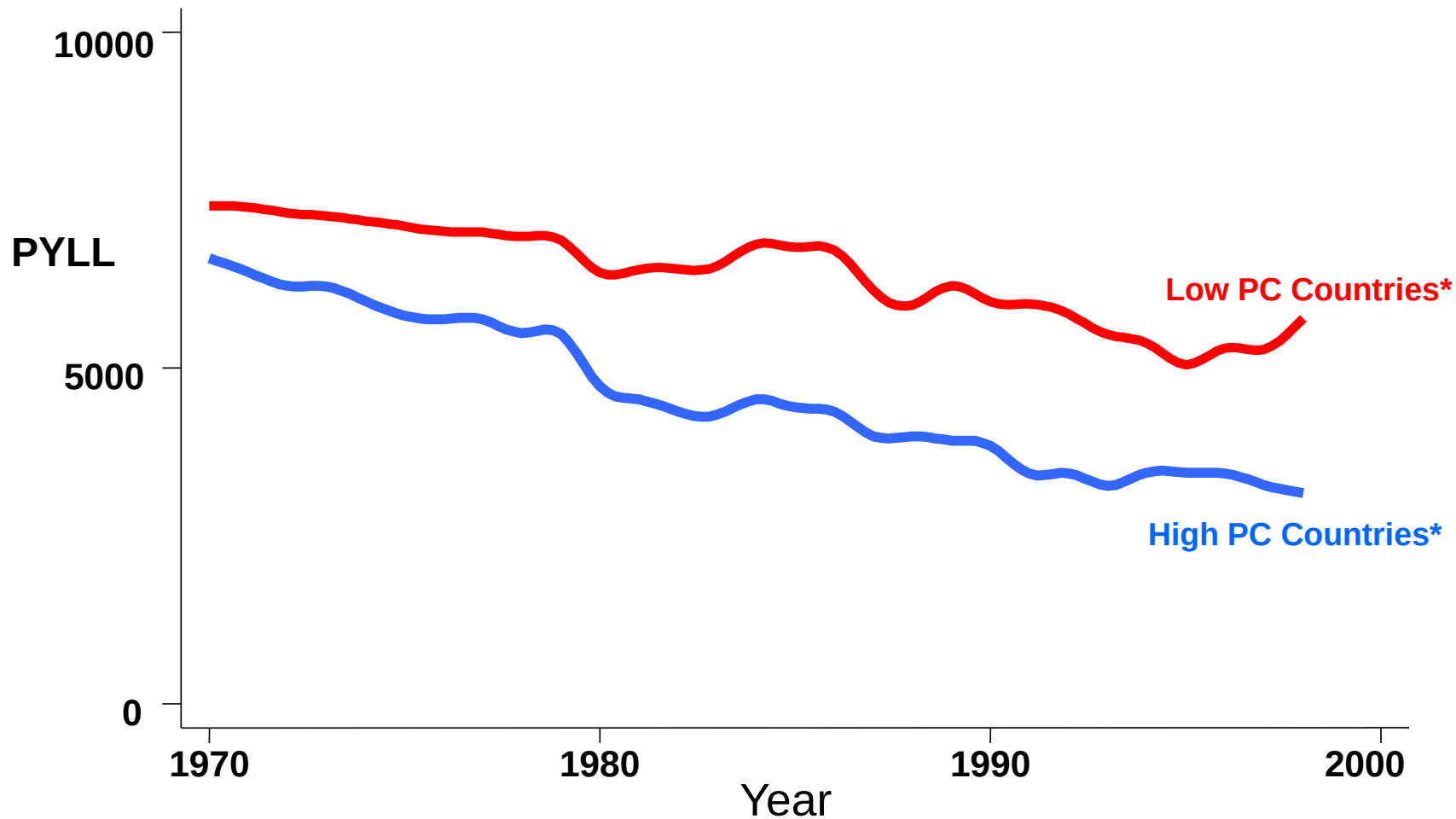
MUDr. "Výmenný Lístok"
VL doktor bez kompetencií

- ucho- ušný, krčný, nosný
- srdce, krvný tlak- internista, kardiológ
- astma, CHOCHP- pneumológ, alergológ
- depresia- psychiater
- cukrovka- diabetológ
- štítna žľaza- endokrinológ
- chrbtica- neurológ, ortopéd, reumatológ
- kolená, koxy... - dtto
- oči- očný lekár
- plieseň- kožný lekár
- ...

**Plytvanie časom a silami pacienta.
Plytvanie financiami. Nevadí, že je kríza?**

Vplyv rozvoja PZS na predčasnú mortalitu v 18 krajinách OECD

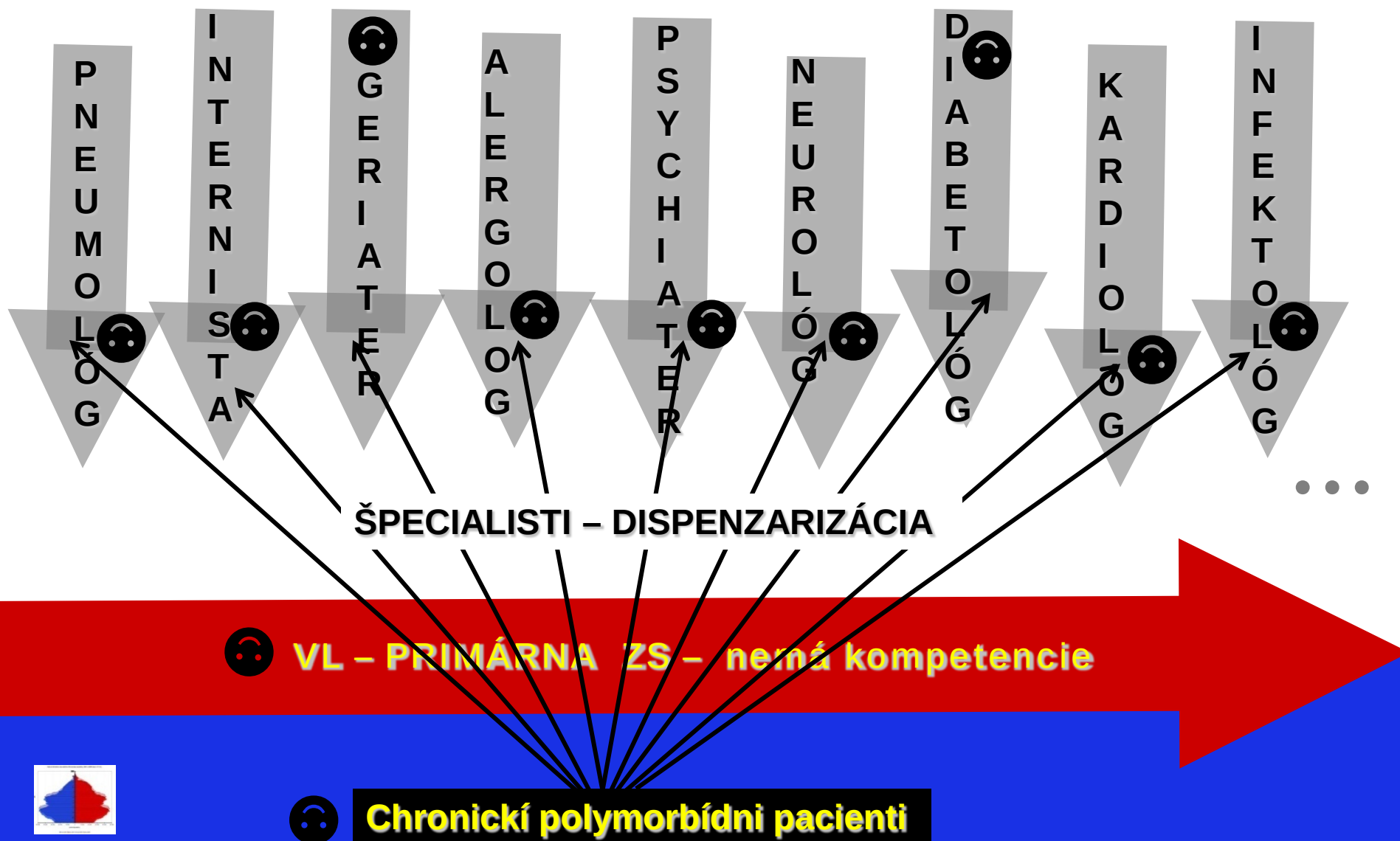

*Predicted PYLL –Potential Years of Life Lost (both genders) estimated by fixed effects, using pooled cross-sectional time series design. Analysis controlled for GDP, percent elderly, doctors/capita, average income (ppp), alcohol and tobacco use. $R^2(\text{within})=0.77$.

Source: Macinko et al, Health Serv Res 2003; 38:831-65.

Starfield 09/04
IC 2953

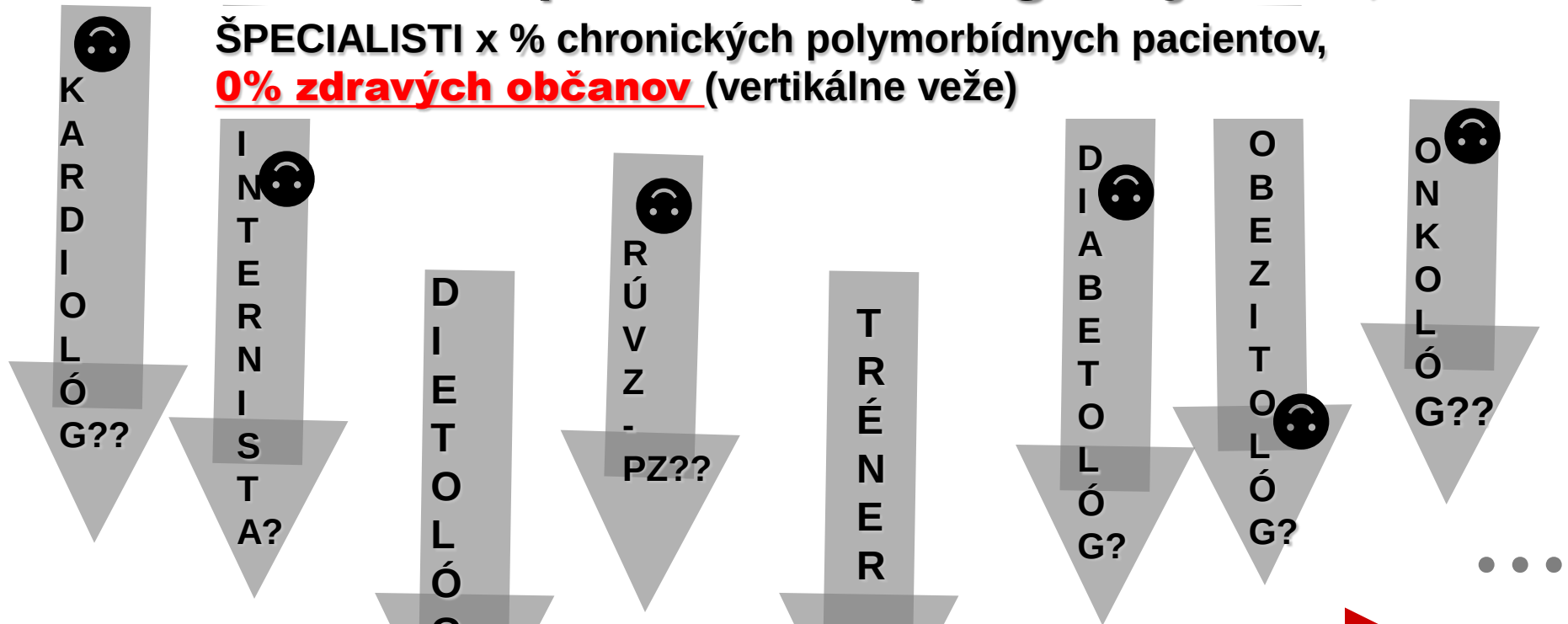
Osud chronického, polymorbídneho pacienta

Chronický polymorbídny pacient je na Slovensku svojimi ochoreniami, hoci v miernom stupni, vyčerpaný, súčasný systém mu nezabezpečuje kvalitu života!!

Národné preventívne programy – DM, KVO...

ŠPECIALISTI x % chronických polymorbídnych pacientov,
0% zdravých občanov (vertikálne veže)

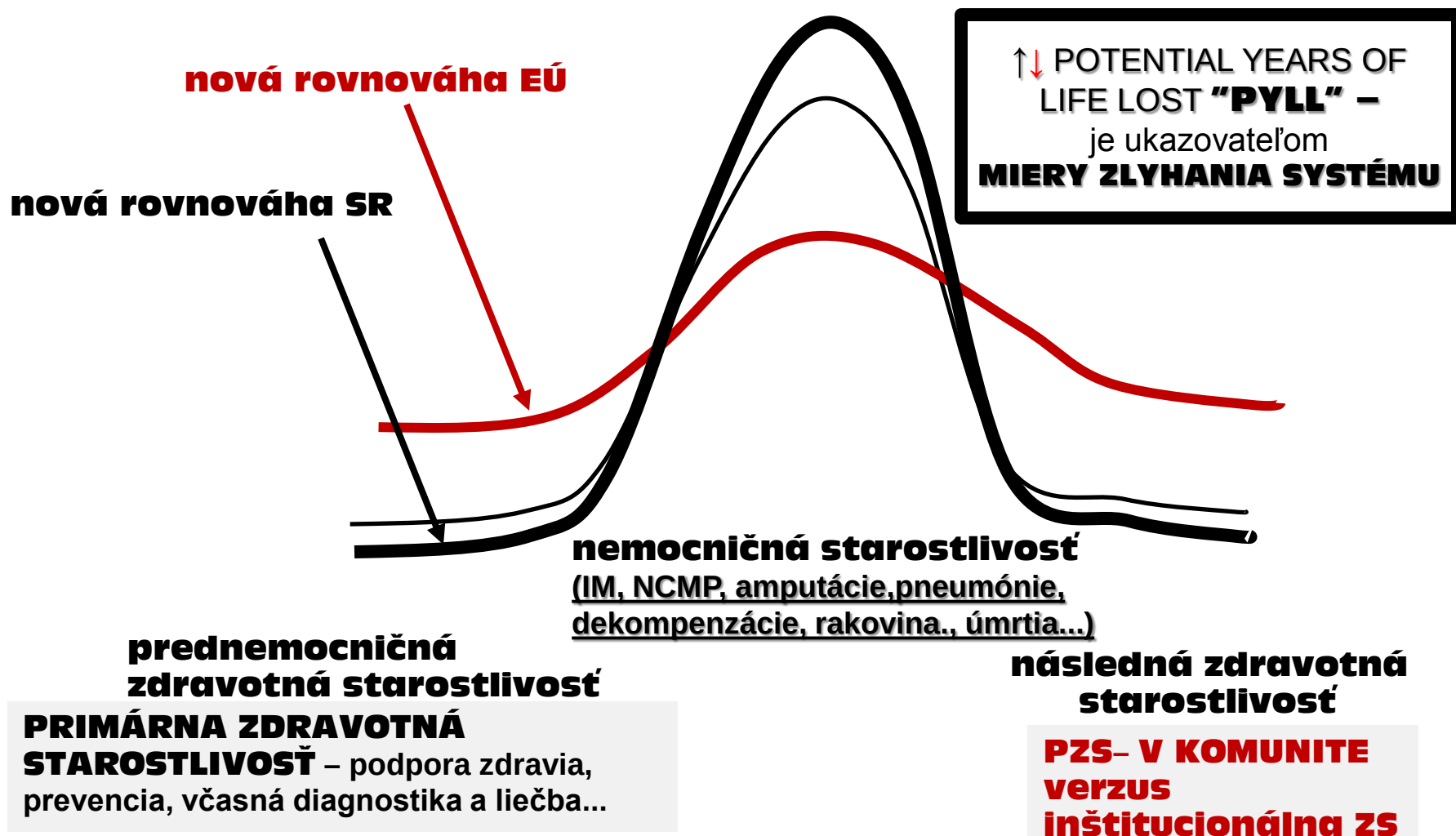
VL – PRIMÁRNA ZS – horizontálna štruktúra. Kompetencie?

PRVÝ KONTAKT, **100% zdravých občanov!!**

😊 Populácia a jej problémy sú uložené horizontálne...

MODERNÝ trend EÚ/WHO - zmena modelu ZS

Motorom zmeny sú potreby pacientov

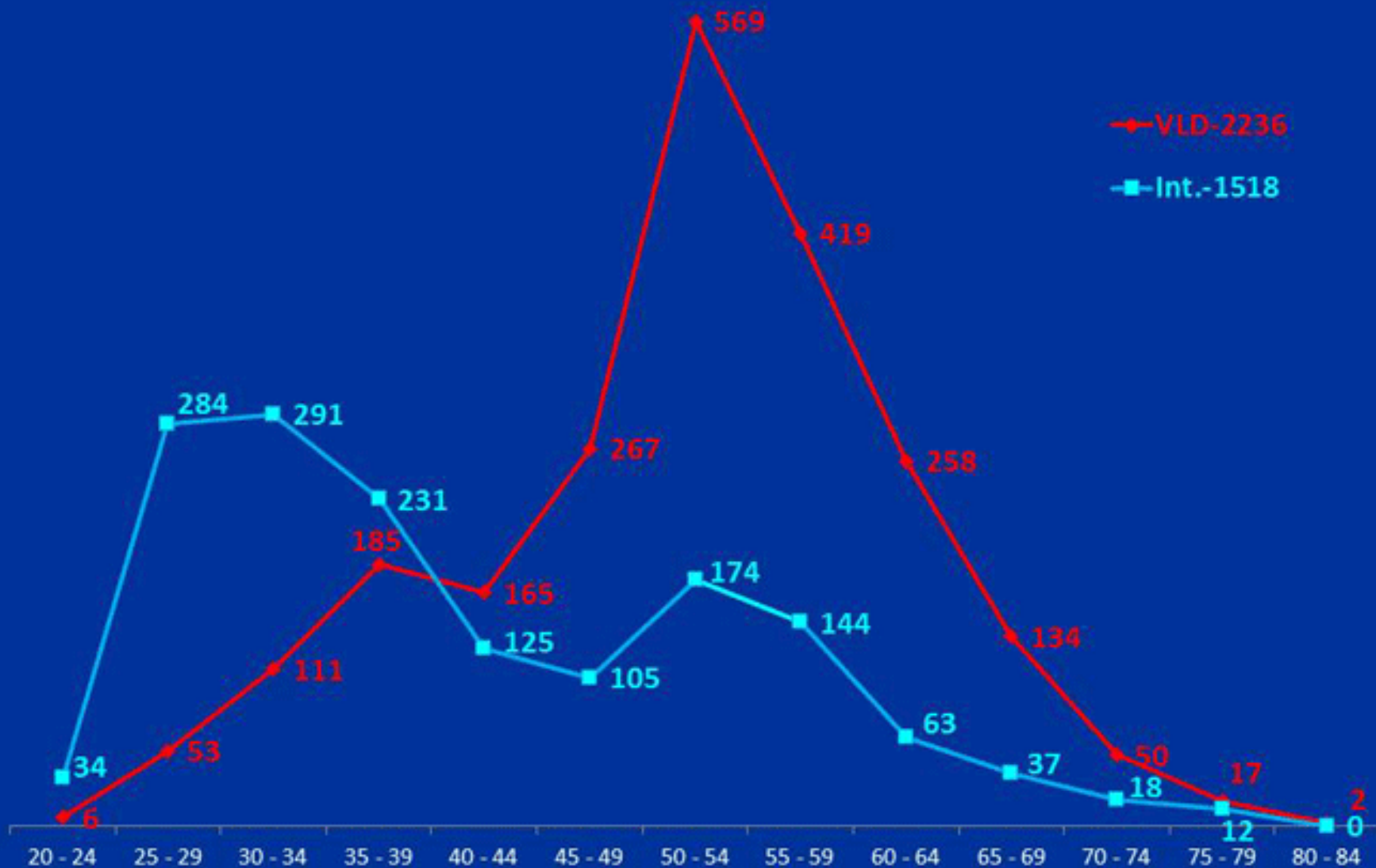

Upravené podľa: Christopher Riley, Department for Health and Social Services, Welsh Assembly Government, 2008

po 1989

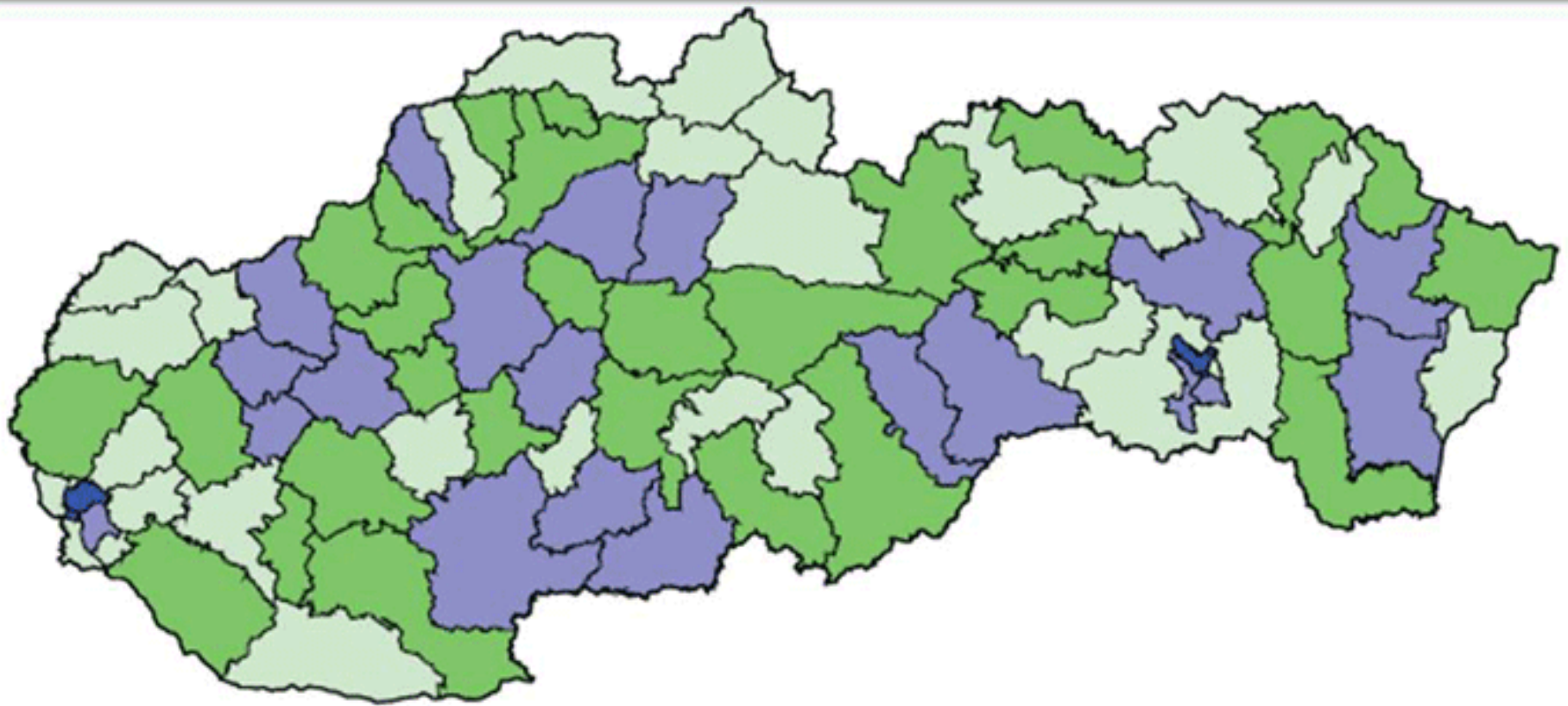
- Zrušenie PZS v zákone
- Zrušenie starostlivosti o chronicky chorých
- Vzdelávanie – žiadne zdroje, vstup do odboru umožnený špecialistom po minimálnom školení
- Chronické nedofinancovanie praxí
- Likvidácia preventívnych programov v PZS
- Zrušenie gate-keepingu
- Na MZ SR nie sú žiadni kompetentní odborníci
- Okliešťovanie kompetencií

Porovnanie počtu lekárov podľa vekových skupín pracujúcich v útvaroch odborného zamerania VLD a vnútorné lekárstvo – NZCI 2007

Geografická distribúcia VLD – SR 2007 údaje NCZI

Počet praktických lekárov pre dospelých na 10 000 dospelých obyvateľov

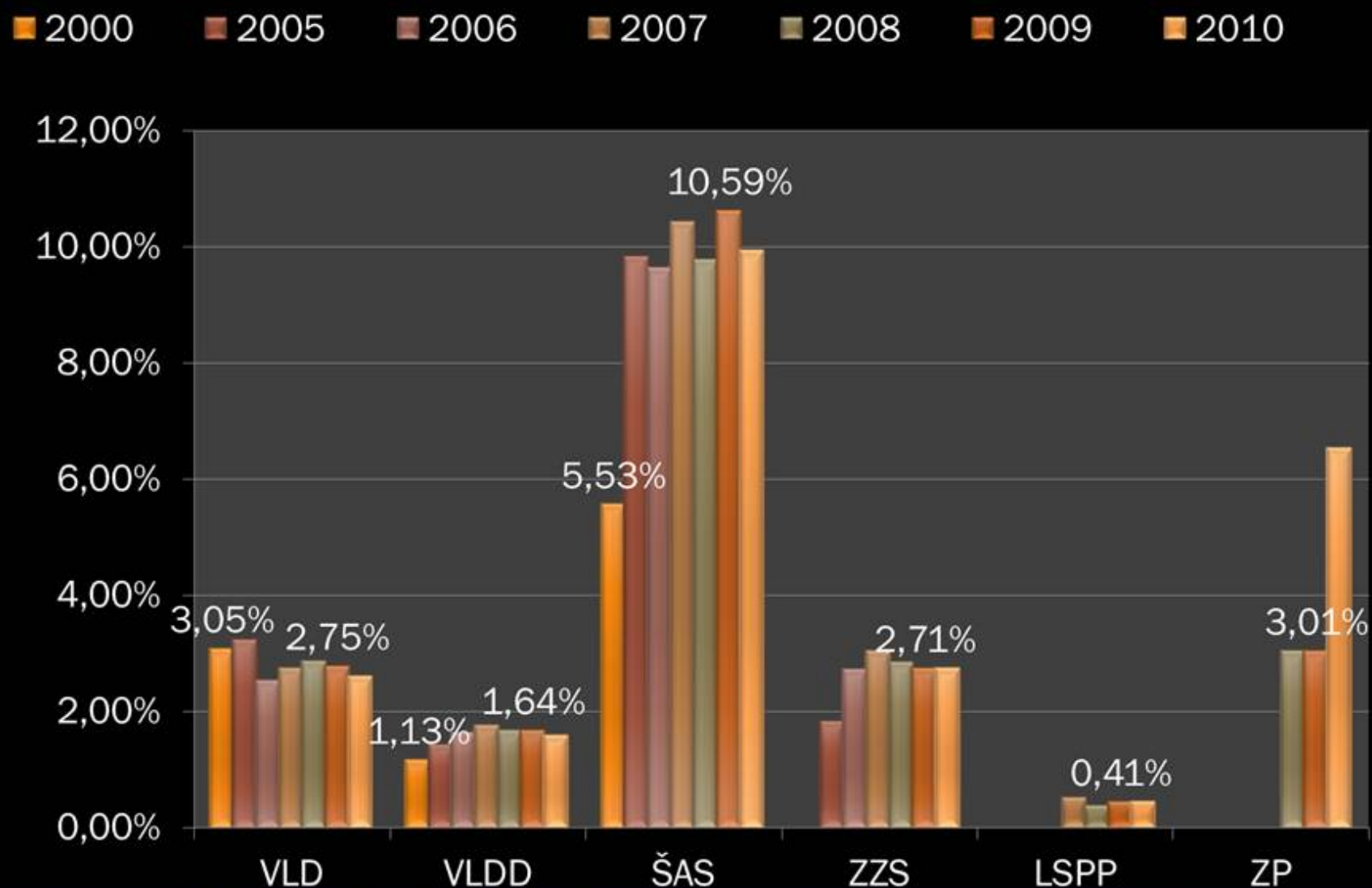
0-3,9
2500-10 000

4-4,9
2000-2500

5-6,9
1500-2000

7 +
1430 -

VÝVOJ PODIELU Z CELKOVÝCH NÁKLADOV NA ZS V %

PODIEL Z CELKOVÝCH NÁKLADOV NA ZS V 2010 V %: LIEKY 27,60; DISTRIBÚCIA LIEKOV A LEKÁRNE **3,18**; ÚSTAVNÁ ZS 26,71; SVLZ 9,91; **VLD 2,58; VLDD 1,55; ZP 6,51;**

(ÚDAJE Z VESTNÍKOV ÚDZS)

OSN, WHO, WONCA, EFPC

**Teraz viac než kedykoľvek
predtým**

SZS WHO 2008

**Primárna zdravotná starostlivosť
kľúč k zlepšeniu
zdravotníckeho systému**

Rezolúcia WHA 2009 WHO

Politická deklarácia OSN o NCD, o primárnej starostlivosti, 20.9.2011:

Pokračovať v komplexnom posilňovaní zdravotníckych systémov, ktoré podporujú primárnu zdravotnú starostlivosť.

Zabezpečiť účinné, trvalo udržateľné a koordinované opatrenia založené na dôkazoch, nákladovo-efektívne, spravodlivé a obsahujúce integrované základné služby potrebné na odstránenie rizikových faktorov neprenosných ochorení, ...

ich prevenciu, liečbu a ostatnú starostlivosť ako rehabilitácia a paliatívna starostlivosť pri neprenosných ochoreniach.

Podporovať posilnenie orientácie na pacienta, a celoživotný prístup daný často chronickou povahou neprenosných ochorení;

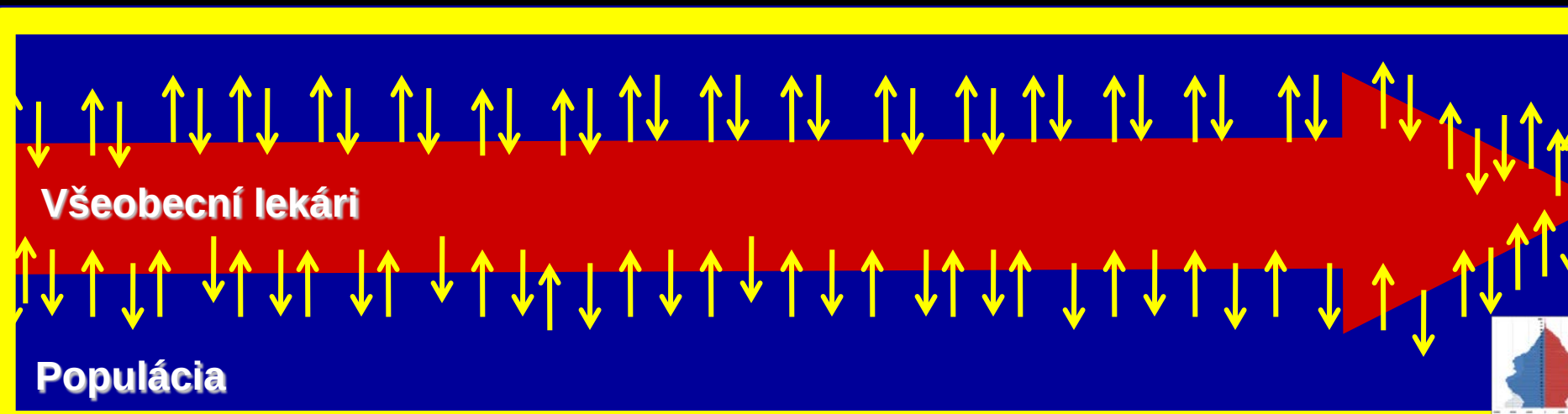
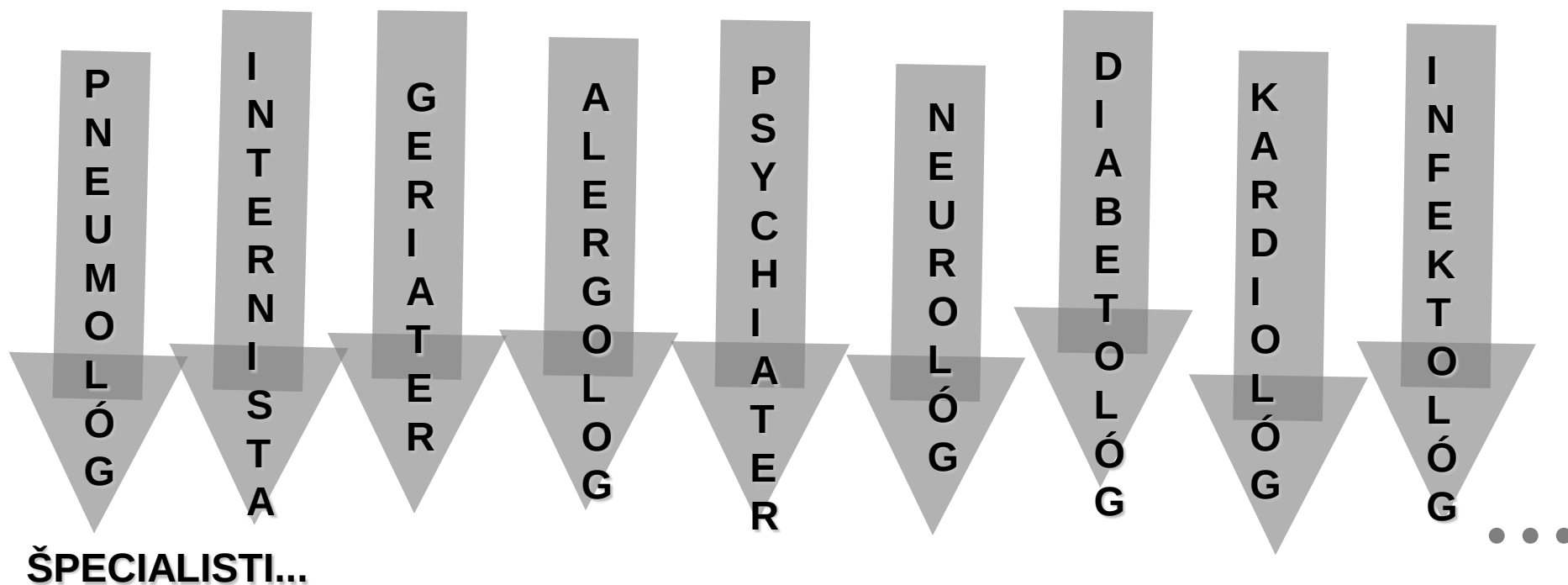
Pacient

vo výlučnej starostlivosti VLD

ZDRAVOTNÝ SYSTÉM

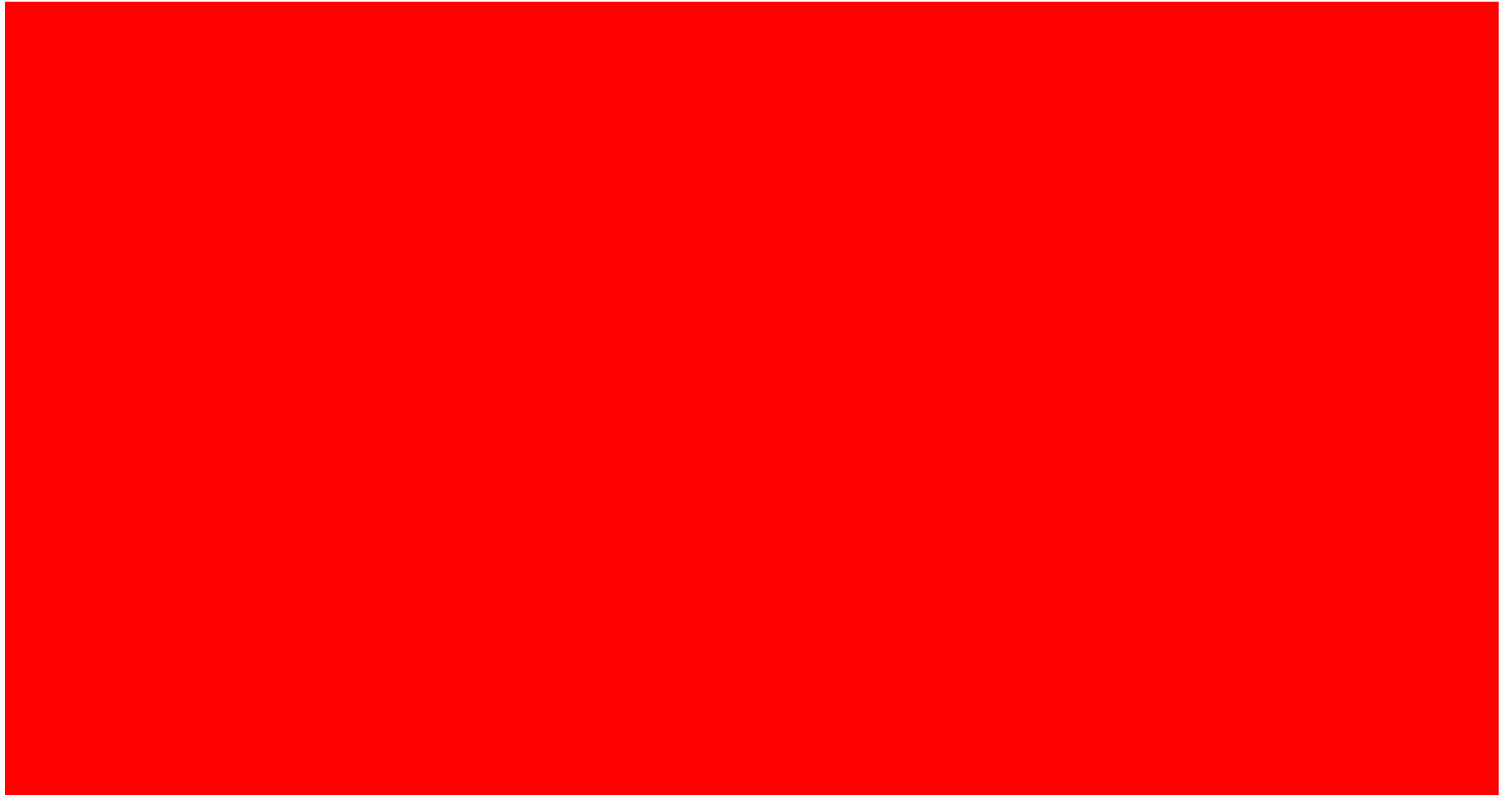

Súčasný stav v diabetologickej starostlivosti na Slovensku

- dispenzarizovaných diabetikov cca 300 000
- odhad nediagnostikovaných diabetikov až 300 000??
- za 20 rokov sa predpokladá zdvojnásobenie počtu diabetikov
- teraz tu máme až 600 000 diabetikov?? a bude ich až 1,2mil??
- 158 diabetológov? 400 internistov
- 80 000 diabetikov u diabetológov je liečených iba na diéte??
- úroveň starostlivosti o diabetikov na Slovensku je na 26. mieste v EÚ ([The Euro Consumer Diabetes Index 2008 report](#))
- chýba podiatrická starostlivosť...
- poskytovanie starostlivosti špecialistami versus poskytovanie starostlivosti všeobecnými lekármi v primárnej starostlivosti?

Červená zástava diabetologickej starostlivosti na Slovensku

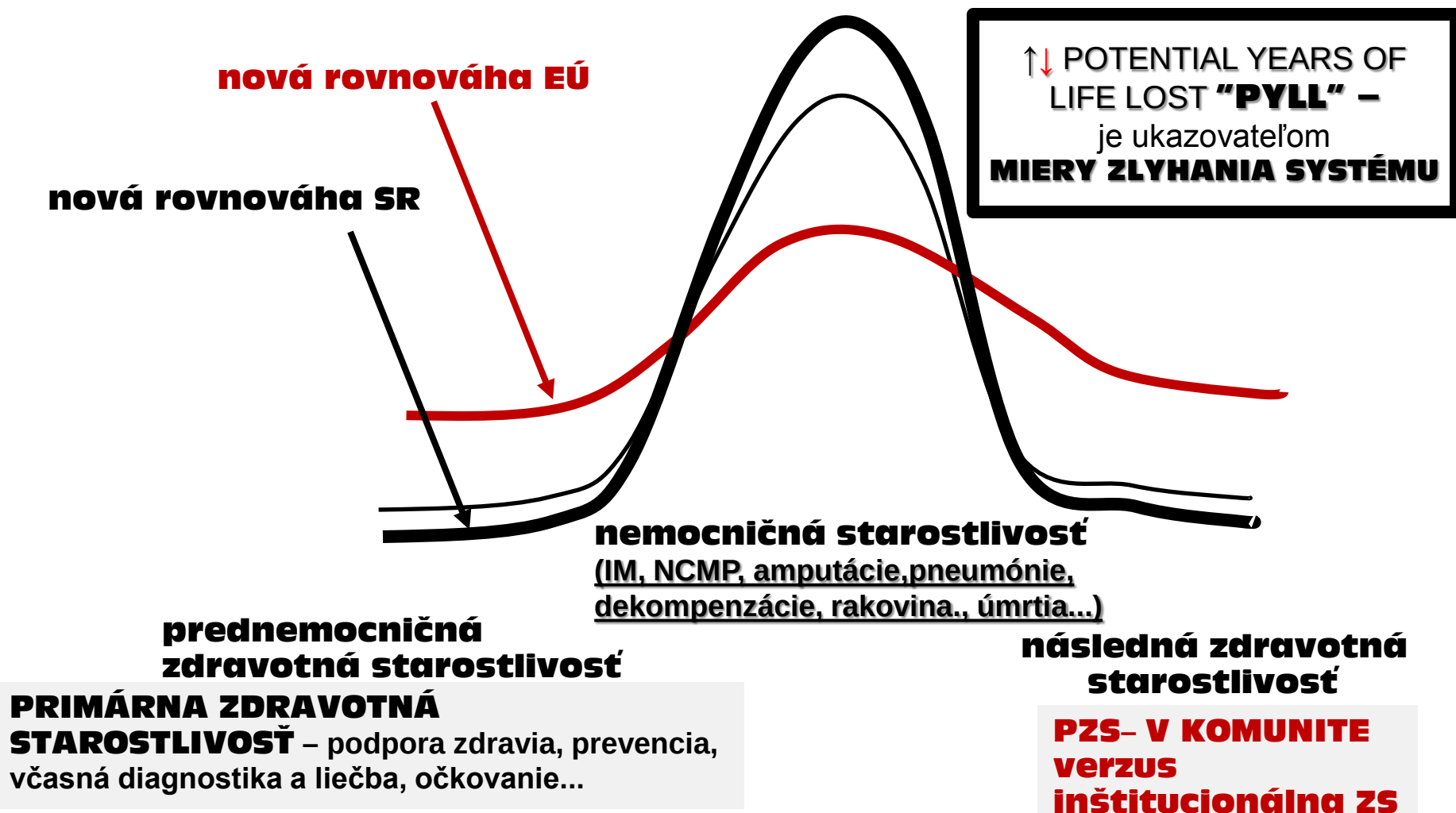
Súčasný stav v očkovaní

**Očkovanie na Slovensku speje
k zániku**

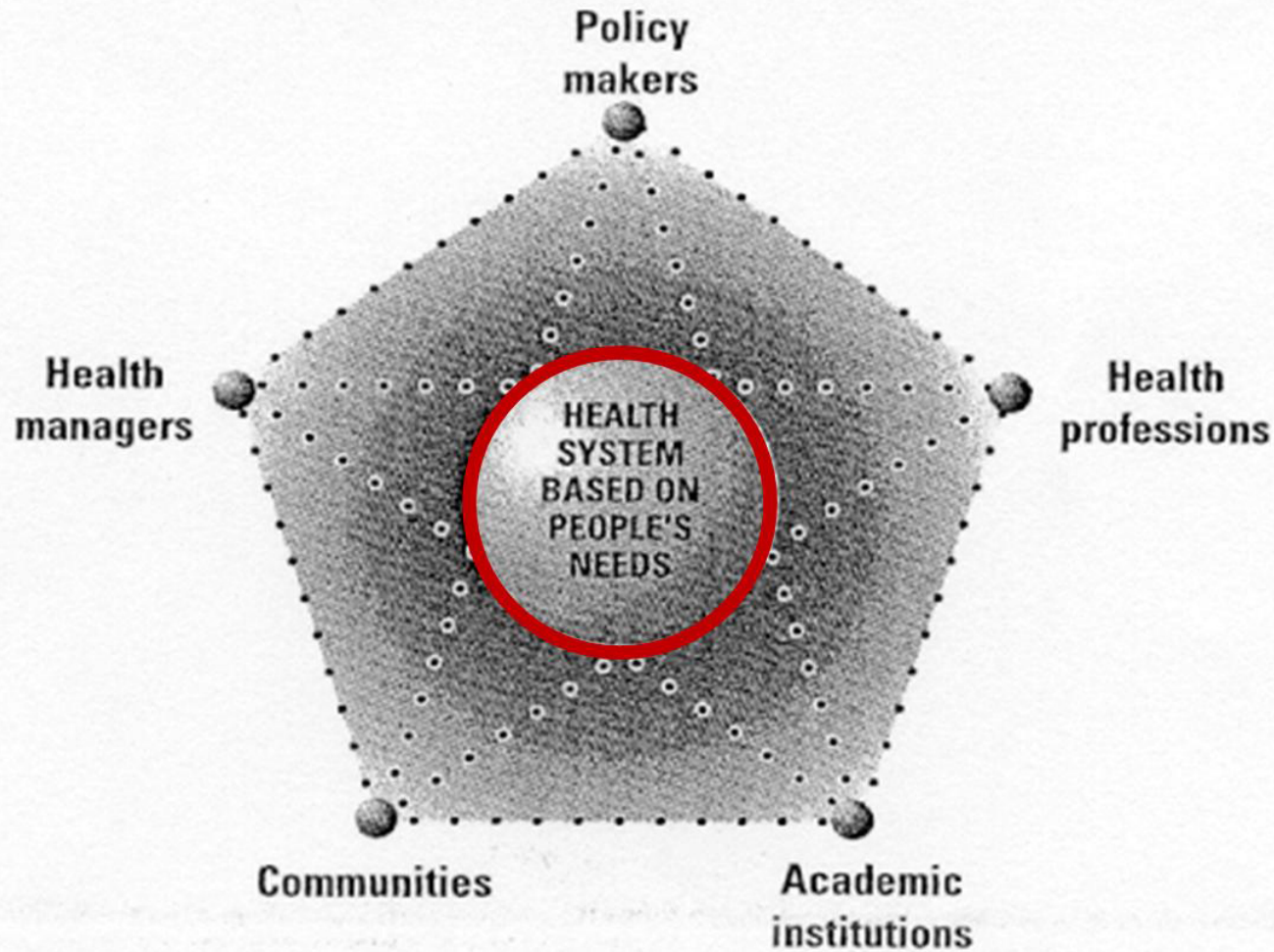
MODERNÝ trend EÚ/WHO - zmena modelu ZS

Motorom zmeny sú potreby pacientov

Upravené podľa: Christopher Riley, Department for Health and Social Services, Welsh Assembly Government, 2008

PARTNERSHIP PENTAGON

ZDRAVOTNÝ SYSTÉM POSTAVÍŤ NA POTREBÁCH L'UDÍ